

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่องการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองแปนโนนสูงนาเชือกราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อศึกษาค้นคว้าประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน
- 4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 89.65/87.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ปฏิบัติจริงและมีความสุขกับการเรียน สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนท้องถิ่นของตนในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.8037 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 80.37

3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น ที่แสดงถึงความเชื่อของคนอีสานที่ยึดถือปฏิบัติเรียนรู้ร่วมกันและสืบทอดต่อ ๆ กันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันที่เป็นมงคลส่งผลต่อความสุขของครอบครัวกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพุทัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้าง

ขึ้นมีประสิทธิภาพ 89.65/87.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการเรียน การปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานและการทดสอบย่อยท้ายแผนทั้ง 7 แผนคิดเป็นร้อยละ 89.65 และคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 87.02 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ผ่านขั้นตอนในการจัดทำอย่างมีระบบ และวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยศึกษาหลักสูตร คู่มือครู เนื้อหา เทคนิควิธีการจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และได้ผ่านการตรวจสอบประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญผ่านการทดลองปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองสอนจริง ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยยึดแบบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบดังนี้คือ การเขียนสาระสำคัญ ให้กะทัดรัด สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และครอบคลุมพฤติกรรม ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยการจัดกิจกรรมเน้นนักเรียนเป็นสำคัญโดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะส่งเสริมให้กิจกรรมดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีกิจกรรมที่หลากหลายที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถของตนเอง คือ ด้านภาษา ด้านตรรกะ ด้านมิติ ด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหว ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเข้าใจตนเองและด้านเข้าใจธรรมชาติ ซึ่งนักเรียนมีความสุขในการทำงานที่ตนเองถนัด เกิดความกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน ทำให้นักเรียนมีความสุข ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้พฤติกรรมการแสดงออก และจัดกิจกรรมการปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับคุณลักษณะหรือตัวชี้วัดพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถทางพหุปัญญาด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อใช้กิจกรรมทางพหุปัญญาเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับ เสรีรัตน์ อามาตย์ (2550 : 100-101) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง อาหารดีมีคุณภาพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ผลการศึกษาพบว่า มีประสิทธิภาพ 81.33/82.69 ซึ่งสูงกว่า

เกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ กาญจนา ไชยชาติ (2550 : 41) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีหุ้ญญา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผล การศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน สามารถ อ่านจับใจความมาตราตัวสะกด สระลดรูป นักเรียนความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความ ร่วมมือในการทำงานกลุ่ม มีการแสดงความคิดเห็นมีความพึงพอใจและภูมิใจในผลงานของ ตนเอง นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน มีพัฒนาทุกด้านการเพิ่มขึ้น และสามารถปฏิบัติงานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดย ประยุกต์ใช้ทฤษฎีหุ้ญญา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.28/85.30 ซึ่ง เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ศักดิ์ประสิทธิ์ผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีหุ้ญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.8037 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน หลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีหุ้ญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น สูงกว่า ก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.37 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิสมัย ปาละจุม (2549 : 89) เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ก การบวกและ ลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้ง ไม่เกิน 100 ตามแนวทฤษฎีหุ้ญญาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 มีศักดิ์ประสิทธิ์ผลเท่ากับ 0.6589 สอดคล้องกับ เขาวรัตน์ พรหมณ์แต่ง (2550 : 100) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปะพื้นบ้านของไทยกลุ่มสาระ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวทฤษฎีหุ้ญญา พบว่ามีค่าศักดิ์ประสิทธิ์ผล เท่ากับ 0.6836 และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทร์ฉาย ปักเขตานัง (2550 : 75) เรื่อง ผลการ เรียนรู้ภาษาไทยโดยบูรณาการทฤษฎีหุ้ญญา ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา เรื่อง นกแขกเต้าผู้กตัญญู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีศักดิ์ประสิทธิ์ผล เท่ากับ 0.8191 เป็นผลมาจากแผนการเรียนรู้ที่ยึดหลักการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตอบสนอง ความต้องการของนักเรียน และความสามารถของแต่ละบุคคล ตามแนวทฤษฎีหุ้ญญาที่พีระ รัตน์วิจิตร (2544 : 9) ได้ให้ความหมายและความสำคัญไว้ว่า ปัญญา คือ ความสามารถของ มนุษย์ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งแต่ละคนมีปัญหาทั้ง 8 ด้าน โดยที่ความสามารถในการใช้ปัญญา ในด้านต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรพัฒนาปัญญาทั้ง 8 ด้านให้เกิดขึ้นมากที่สุด เท่าที่จะมาก ได้ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียน เนื่องจากมีกิจกรรมหลากหลาย สนองความแตกต่างของแต่ละบุคคลและส่งเสริมความสามารถ ความถนัดในแต่ละด้าน โดย

ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความ สามารถของตนเองและผู้อื่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา
นักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข

3. นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง
ประเพณีท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่
ที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
หมายความว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
ทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น ทำคะแนนทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน หลัง
เรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้ มีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
อย่างมีระบบ มีขั้นตอนการเรียนลำดับเนื้อหาได้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน ประกอบกับได้
บูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาพหุปัญญาด้วยการเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอน
ให้กลมกลืน แปลกใหม่ และกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การ
เรียนรู้ นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และกิจกรรมเรียนรู้เปิด โอกาสให้นักเรียน
ได้พัฒนาพหุปัญญาของตนเอง ได้อย่างเหมาะสมเต็มความสามารถ เกิดประสิทธิผลทางการ
เรียนรู้ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ความสามารถของตนเองสู่ความสามารถทาง
สติปัญญาด้านต่างๆ มากขึ้น เป็นผลให้มีความก้าวหน้าทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับจาร์
วธรรม คาโฮ (2549 : 95-96) ได้ศึกษาผลการพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่
6 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ผลการศึกษา
พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.33/83.95 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์
ที่ตั้งไว้ คำนีประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.6600 คิดเป็นร้อยละ
66.00 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดย
การประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา มีความสามารถทางด้านสติปัญญาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นริศรา สีหาราช (2550 : 103) เขาวรัตน์ พรหมณ์แต่ง
(2550 : 100)และนาถนลิน ภูมิรัง (2551 : 78) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้
ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญามีความพึงพอใจในการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากซึ่งแสดงว่า
นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลมาจาก

แผนการเรียนรู้ที่ยืดหลักการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการและ
 ความสามารถของนักเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทาง ได้ภาษา ได้แก่ การ
 พูด และการเขียนเป็นกิจกรรมที่นักเรียนพึงพอใจมากที่สุดและความพึงพอใจด้านอื่น ๆ อยู่ใน
 ระดับมาก เพราะแผนการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา สร้างความสนใจให้
 นักเรียนต้องการเรียนรู้ในบทเรียนมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ฝึกทักษะและช่วยเหลือ
 ซึ่งกันและกันในกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ทำให้มีความก้าวหน้า
 ทางการเรียนรู้สูงขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดของสก๊อตต์ (ศุภสิริ โสมาเกต. 2544 : 54 ; อ้างอิงมา
 จาก Scott. 1970 : 124) เรื่อง แรงจูงใจให้เกิดความ พึงพอใจต่อการทำงานคือต้องมีส่วนร่วมใน
 การเลือกเรียนตามความสนใจและมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำ
 กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของชุมชน ที่ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ภายใน
 ครอบครัว และชุมชนตั้งแต่บรรพบุรุษที่ยึดถือ ได้เลือกแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนถนัด
 และสามารถค้นหาคำตอบได้ สอดคล้องกับบรรพบุรุษที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันและสืบทอดกัน
 มาถึงปัจจุบันอันเป็นวิถีชีวิตที่เชื่อกันว่าเป็นสิ่งที่มีมงคลปฏิบัติแล้วจะมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การนำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาไปใช้ ครูผู้สอนต้อง
 ศึกษาให้เข้าใจถึงแนวคิด ความสำคัญเกี่ยวกับความเก่งหลายด้านของนักเรียน ซึ่งทุกคนมี
 ความเก่งหลายอย่าง แต่มีอยู่ในระดับที่ต่างกัน และความเก่งแต่ละอย่างนั้นสามารถพัฒนาได้
 ควรมีการสำรวจความเก่งของนักเรียนก่อนการออกแบบการจัดการกิจกรรมเพื่อสนองความ
 ต้องการของผู้เรียนซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ
2. ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออก และแสดงความคิดเห็นออกมาแม้ว่า
 จะเป็นความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หรือ ไม่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การอภิปรายและการสรุปที่
 ถูกต้อง
3. การทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนที่เรียนอ่อนมักจะไม่พูดคุยซักถามเพื่อน ดังนั้น
 ครูต้องคอยชี้แนะหรือหาวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันเรียนรู้ และให้นักเรียนทุกคนมี
 บทบาทในหน้าที่ผู้นำและผู้ตามที่ดี

4. ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดและทั่วถึงทุกคน โดยให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ เพื่อให้สามารถค้นพบความรู้ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

5. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และในกลุ่มสาระอื่นๆ พร้อมทั้งครูผู้สอนควรให้คำแนะนำช่วยเหลือจนนักเรียนปฏิบัติ ได้เอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และในหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระอื่นๆ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เนื้อหาการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ทำการวิจัยเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา กับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ

3. มีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางอารมณ์ ความคงทนต่อการเรียน ฯลฯ